

Haikerens guide til fortiden

En fragmentarisk odysse gjennom et altfor stort univers.

«The Future is Boring»

J.G. BALLARD

Nei, dette er svakt, altså. Den nye utstillingen på Museet for samtidskunst, *Take Me to Your Leader – The Great Escape into Space*, er mer en samling tilfeldige eksemplere på science fiction-relatert kunst enn en ferdig utstilling.

Nesten alle liker science fiction, og som sløv søndagsunderholdning er det helt fint å gå rundt og humre mellom Darth Vader og eksemplarer av tegneserieheftet *Amazing Stories* plassert i montrer. Det er bare det at vi må kunne kreve litt mer av det som skal forestille landets viktigste utstillingssted.

Overbevisende. Noen av eksemplene er veldig gode, isolert sett. Mike Kellys video *Superman Recites Selections from «The Bell Jar» and Other Works by Sylvia Plath* fra 1999 makter å etablere forbindelser der ingen andre så dem, og har en såpass tydelig grunntone at jeg faktisk lurte på om det er noe av det mest overbevisende jeg har sett. Vi tenkte sjelden over Supermanns medfødte følelse av utenforskap da vi var i den alderen at vi leste tegneserier om superhelter, og vi koblet det heller ikke nødvendigvis som voksne til Plaths kamp mot panikkangsten (hvis vi nå leste Plath i det hele tatt).

Ekstra merkelig blir det når jeg omtrent samtidig får vite at norske Kristian Skylstad planlegger å avslutte sitt kunstnerskap med et arbeid som bærer tittelen *The Bell Ajar*, og som også trekker

Space Is The Place: Ellen Gallaghers «Abu Simbel» kommenterer Sun Ras landing på jorden for å frigjøre de svarte med hylende avantgardejazz.

Elise Storsveen: «Viewing the Past as It Happens» (2010), utsnitt.

på Sylvia Plaths mest berømte tekst (*Glassklokken* på norsk). Min erfaring er at slike tilfeldigheter sjelden er tilfeldige.

Sun Ra. Et fyrverkeri, eller en sprenget planet, av Børre Sæthre er det første som møter oss, og snart finner vi også, pussig nok og uventet hipt, *Space Is The Place* fra 1974: En funky 16-millimeter-

film om hvordan musikeren Sun Ra lander på jorden med sitt Arkestra for å frigjøre de svarte med hylende avantgardejazz. Bent Sæther i Motorpsycho ga meg en VHS-kopi av denne filmen en gang på tidlig 1990-tall, men den virker forunderlig futuristisk innenfor disse rammene – der fremtiden jo som oftest lar seg lokalisere til tiår som ligger betydelig lenger bak.

Et liv i brå bevegelse har gjort at jeg ikke lenger har denne kassetten i mitt eie. Men samlingen av Sun Ra på vinyl er fortsatt voksende her i huset. Jeg rett og slett liker denne atonale støyen som kombineres med sfæriske komposisjoner. Jeg hører på det akkurat nå, faktisk.

For stort. Men, som sagt, til tross for at det er mye annet fint her (H.R. Giger! Endelig! Hva med å ha en retrospektiv utstilling kun med denne giganten? Nå, det kunne gitt museet sårt tiltrengt kredibilitet i disse slappe og retningsløse tider!), så forblir utstillingen en fragmentarisk odysse gjennom et fenomen som allerede til å begynne med virker for stort til å få plass i disse lokalene.

Vi vet jo allerede at science fiction ikke handler om noe annet enn samtiden – noe katalogen presenterer som en kataklysmisk *punchline* av plutselig innsikt. Og denne sikksakkbevegelsen mellom originaltegningene til filmen *Barbarella*, norske samtidskunstnere i verdensrommet og en kopi av Galileis teleskop forteller oss ikke noe som vi ikke allerede har visst i en mannsalder.

En slik eksempelsamling kunne vært helt fin hvis verkene bare hadde hatt noe med hverandre å gjøre. Siden selve begrepet blir altfor omfattende, ville det gitt mer mening bare å konsentrere seg om en av de mange subsjangrene som

Katrin Plavcak: «Legal Aliens» (2010).

Vi må kunne kreve litt mer av det som skal forestille landets viktigste utstillingssted.

eksisterer som parallelle forløp innenfor science fiction. Nå blir det bare tilfeldige nedslag i visjoner av en fremtid som vi nå befinner oss i, men som vi alle jo vet ikke har innfridd løftene (hvor er for eksempel teleportøren som på *no time* skal oppløse mine molekyler i Bergen, for så å gjenske dem i Oslo? Eller translato-

ANMELDELSE

Take Me to Your Leader – The Great Escape into Space

Museet for samtidskunst. Varer til 30. januar

Olsson anbefaler

TOMMY OLSSON gir deg hver uke sine høyest subjektive kunstanbefalinger.

1 Kristian Skylstad: Neverwhere

Podium, Oslo

Yes! Enda en utstilling med Kristian Skylstad – akkurat som jeg trodde. Men dette skal visstnok bli den aller siste, siden han en tid har insistert på å gi opp karrieren for å vie resten av sine dager til å gjenopplive relevansen i *mail art* – dette bortsovnede leddet på modernismens tre, der det har stått dønn stille siden Guttorm Nordø bodde i Gregusgate på Svartlamo'n i Trondheim. Om det så er sant er en annen sak, kunstnerskapet har stadig oftere kollapset inn i en serie løgn og bedrag i en skur

av pseudonymer, og det kan fort vise seg at det er Stian Gabrielsen – av Jan Christensen erklært som Skylstads lakei – som egentlig har vært hjernen bak denne virksomheten hele tiden. For alt jeg vet dro Skylstad til Ibiza allerede i 2006 og lot en dobbeltgjenger ta over jobben. NB! Ti sekunder før vi gikk i trykken fikk jeg vite at Skylstad har avlyst sin siste utstilling og at Stian Gabrielsen fyller tomrommet med noe som går under navnet What Maisie Maisie Knew. Siste ord er ikke sagt!

2 Ingvild Langgård: Half-Sick of Shadows

Melk, Oslo

Yes! Enda et angrep på sansene fra Ingvild Langgård – akkurat som jeg håpet. Kjenner jeg denne dama rett blir dette nesten garantert en ikke udelt behagelig opplevelse, men faen heller: Hvor ellers finner du denne graden av intenst ubehag

innenfor den samtidige billedkunsten? Jeg vil si at vi trenger dette sårt, siden det ikke bare spiller på de samme nervene de fleste skrekkinne filmer berører, men spiller på dem med et ettertrykk så sjelden at det er verdt sin vekt i gull. Dette blir bare SÅ bra.

3 Bjørn Frode Larsson: Confessions from the Funky Bunker

Tag Team Studio, Bergen

Yes! Enda et visningssted i Bergen – akkurat som jeg tenkte. Tag Team Studio åpner hardt med en retrospektiv manøver ned i arbeidene til Bjørn Frode Larsson (1965–2005), et kunstnerskap som nekter å bli borte selv om mannen er borte. Den enkleste vei inn: Hvis Edvard Munch hadde vært tagger i Berlin i andre halvdel av 1980-tallet ville det ha vært i nærheten, men det er ikke på langt nær tilstrekkelig som beskrivelse. Det finnes ingen vei ut, dog.